

A TANTÁRGY ADATLAPJA

1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babes-Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár
1.2 Kar	Római Katolikus Teológia
1.3 Intézet	Didaktikus Teológia
1.4 Szakterület	Római Katolikus Teológia
1.5 Képzési szint	Mesteri
1.6 Szak / Képesítés	Teológia – kultúra - társadalom

2. A tantárgy adatai

2.1 A tantárgy neve	Az Erdélyi Római Katolikus Státus társadalmi hatásai (1)						
2.2 Az előadásért felelős tanár neve	Holló László						
2.3 A szemináriumért felelős tanár neve	Holló László						
2.4 Tanulmányi év	2014–2015	2.5 Félév	1	2.6. Értékelés módja	Vizsga.	2.7 Tantárgy típusa	Kötelező

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszama)

3.1 Heti óraszám	4	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium/labor	2
3.4 Tantervben szereplő össz-óraszám	56	melyből: 3.5 előadás	28	3.6 szeminárium/labor	28
A tanulmányi idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					28
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					20
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portofóliók, referátumok, esszék kidolgozása					28
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					14
Vizsgák					10
Más tevékenységek:					0
3.7 Egyéni munka össz-óraszama	100				
3.8 A félév össz-óraszama	56				
3.9 Kreditszám	7				

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1 Tantervi	<ul style="list-style-type: none"> Felsőfokú végzettség
4.2 Kompetenciabeli	<ul style="list-style-type: none"> Szakmai motiváció és elkötelezettség

5. Feltételek (ha vannak)

5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei	<ul style="list-style-type: none"> Videoprojektorral felszerelt terem
5.2 A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	<ul style="list-style-type: none"> Videoprojektorral felszerelt terem; internet hozzáférés; könyvtár

6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák

Szakmai kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> • Az Erdélyi Római Katolikus Státus sajátos intézményének és az egyházi autonómia (plébániai autonómia: egyházközség; egyházmegyei autonómia: Státus) gondolatosságának ismerete. • Levéltári forrásokból származó adatok gyűjtési és feldolgozási módszereinek ismerete és használata.
Transzverzális kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> • A civil szerveződés fontosságának felismerése, érzékenység a laikusoknak az egyház életébe való bekapcsolódás felelősségét illetően. • Szociális érzékenység.

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	<ul style="list-style-type: none"> • Megismertetni a hallgatókkal az Erdélyi Római Katolikus Státus sajátos egyházi autonómiáját és társadalmi szerepét.
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	<ul style="list-style-type: none"> • Szociális érzékenység kialakítása, különös tekintettel az egyház által a az oktatás terén nyújtható segítségre.

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
I. <i>Bevezetés. Fogalomtisztázás: autonómia, státus.</i>	Interaktív előadás	
II. <i>A Státus kialakulása: fontosabb adataink 1653-ig</i>	Interaktív előadás	
III. <i>A Státus kialakulása: a Státus intézményesülésének története 1653-1716</i>	Interaktív előadás	
IV. <i>A Státus fejlődése 1716-tól 1867-ig: Comissio catholica</i>	Interaktív előadás	
V. <i>A státus-alapok kialakulása</i>	Interaktív előadás	
VI. <i>A Státus átszervezése 1866-tól 1873-ig: laikus-klerikus szembenállás</i>	Interaktív előadás	
VII. <i>A Státus szervezeti felépítése</i>	Interaktív előadás	
VIII. <i>A magyarországi katolikus autonómia mozgalom</i>	Interaktív előadás	
IX. <i>A Státus ellenes kampány és a konkordátum az 1918 utáni Romániában</i>	Interaktív előadás	
X. <i>Az 1932-es egyezmény a román állam és a Szentszék között: Egyházmegyei Tanács</i>	Interaktív előadás	
XI. <i>A Státus (Egyházmegyei Tanács) jogállása 1932–1948 között</i>	Interaktív előadás	
XII. <i>A Román Népköztársaság által létrehozott Státus</i>	Interaktív előadás	
XIII. <i>Erdélyi Római Katolikus Státus Alapítvány (1990–)</i>	Interaktív előadás	
Összefoglalás	Interaktív előadás	

Könyvészet

Jegyzet

- § HOLLÓ László, *A világiak által „vezetett” egyházmegye. Az Erdélyi Római Katolikus Státus társadalmi jelentősége*, I. kötet. Kolozsvár 2009.

Dokumentumok:

- § *A Erdélyi Római Katolikus Státus rendes közgyűlésének jegyzőkönyvei 1848-1931.*
- § *A Gyulafehérvári latin szertartású Róm. Kat. Egyházmegyei Tanács rendes közgyűlésének jegyzőkönyvei 1932-1946.*
- § *A Római Katolikus Státus kolozsvári közgyűlése*, Kolozsvár 1951.
- § *Approbatae Constitutiones Regni Transylvaniae & Partium Hungariae eidnem annexarum. Claudiopoli MDCXCVI*
- § *Decret Lege Nr. 659/1 Martie 1940 pentru ratificarea Acordului privitor la interpretarea art. IX din Concordatul dela 10 Mai 1927, între Sf. Scaun și Guvernul Român, precum anexa sa cuprinzând Statutele Consiliului Diocezei Catolice de rit latin de Alba Iulia, semnate la Vatican la 30 mai 1932. Monitorul Oficial Nr. 62 din 2 martie 1940.*
- § *Jelentések a Gyulafehérvári latin szertartású Róm. Kat. Egyházmegyei Tanács évi rendes közgyűlésére (1932-1946).*
- § *Jelentések az Erdélyi Római Katolikus Státus igazgatótanácsának rendes közgyűlésére (1932-1946).*
- § VESZELY Károly, *Erdélyi egyháztörténelmi adatok*, I. kötet, (Továbbiakban VESZELY I.) Kolozsvár 1860.
- § VESZELY Károly, *Az erdélyi rom. Kath. püspöki megye autonómiája, vagy is az 1711-től 1892-ig tartott erdélyi római katolikus státusgyűlések nevezetesebb tárgyalásainak, határozatainak, felterjesztéseinek és más ezekre vonatkozó okmányoknak gyűjteménye.* (Erdélyi egyháztörténelmi adatok II. kötete), Gyulafehérvárt 1893.

Irodalom:

- § *A volt erdélyi királyi főkormánysszék kebelében fennállott Katholikus Bizottság hatásköréről és az erdélyi kath. status-gyűlés és igazgató-tanács által követendő eljárási módozatról eredeti okmányok alapján*, (Továbbiakban *Katholikus Bizottság hatásköréről*) Gy.-Fehérvár 1876.
- § ANANIA, Valeriu, *Pro Memoria. Acțiunea catolicismului în România interbelică*, București 1992, reeditată la Apologeticum 2004.
- § *Az erdélyi katolicizmus multja és jelene*, Dicsőszentmárton 1925.
- § *Az erdélyi katolicizmus multja és jelene*, Dicsőszentmárton 1925.
- § BALÁZS András, *Trecutul și prezentul Statusului Rom. Cat Ardelean*, Cluj 1931.
- § BALÁZS Sándor, *Onisifor Ghibu – álarc nélkül*, Kolozsvár 2005.
- § BÍRÓ Béla, *Kongrua és autonómia. Röpszerű fejtegetés e két nagy kérdés megoldásának módozata körül*, Kolozsvár 1902.
- § BOCHKOR Mihály, *Az erdélyi katolikus autonómia*, Kolozsvár 1911.
- § ENDES Miklós, *Erdély három nemzete és négy vallása autonómiájának története*, Budapest 1935.
- § HOLLÓ László (szerk.): *Katolikus autonómia. Fejezetek az Erdélyi Római Katolikus Státus történetéből*, Csíkszereda 2007.
- § KOSUTÁNY Ignác, *Egyházzog. A magyarországi egyházak alkotmánya és közigazgatása*, Kolozsvár²1903.
- § MÉSZÁROS Czirill, *Kritikai csevegések: Ghibu erdélyi rom. kath. tárgyú adatairól*, Kolozsvár 1933.
- § POP, Valeriu, *Acordul dela Roma*, Cluj 1934.

8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
Bevezető	A szemináriumi tevékenység	

<p>Az Erdélyi Római Katolikus Státus társadalmi hatásai c. kurzus keretében a hallgatók levéltári kutatást végeznek. A kutatás célja a Státus keretében tett alapítványok összeírása egy alapítványlap szerint a Státus levéltárában fellelhető dokumentumok alapján.</p>	<p>megbeszélése</p> <p>Az összeírás a következő alapítványlap kitöltésével történik:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Az alapító neve 2. Az alapítvány címe 3. Az alapítvány keletkezésének történeti leírása az alapító végrendeletének vagy másnemű írásbeli rendelkezésének szó szerinti idézésével. 4. Az alapítvány céljának, rendeltetésének leírása. 5. Az alapítványi vagyon mennyiségének, minőségének, kezelési módjának pontos kimutatása (értékpapírok, takarékbetéti könyvek, telekkönyvi adatok). 6. Az alapítványban részesülők személyes tanulmányi és magaviseleti feltételeinek leírása. 7. Az adományozásra jogosult személy, vagy testület megnevezése, az adományozási eljárás leírása. 8. Az alapítványt kezelő személy vagy hatóság megnevezése. 9. Az alapítólevelet hány példányba adták ki és megőrzéséről ki gondoskodik. 10. Az alapítólevél hitelesítésének módja (tanúk, hivatali pecsét). 11. Az alapítólevél eredetisége (eredeti, hitelesített másolat). 12. Az alapítólevél, alapító végrendelet vagy másnemű írásbeli rendelkezés levéltári lelőhelye. 	<p>Az alapítványok sokszínűségének megismerése érdekében a hallgatók munkájuk eredményét – PPT vázlattal vetített formában – kötelesek bemutatni.</p>
<p>Összefoglalás</p>	<p>A szeminárium kiértékelése</p>	
<p>Könyvészet</p> <p>Dokumentumok</p> <p>§ Az Erdélyi Római Katolikus Státus levéltárának vonatkozó dokumentumai (Kolozsvár, Szentegyház /Iuliu Maniu/ utca 5).</p> <p>§ <i>A Erdélyi Római Katolikus Státus rendes közgyűlésének jegyzőkönyvei 1848-1931.</i></p> <p>§ <i>A Gyulafehérvári latin szertartású Róm. Kat. Egyházmegyei Tanács rendes közgyűlésének jegyzőkönyvei 1932-1946.</i></p> <p>§ <i>Az Erdélyi Római Katolikus Státus igazgatótanácsának évi jelentései 1932-1946.</i></p> <p>§ <i>A Gyulafehérvári latin szertartású Róm. Kat. Egyházmegyei Tanács évi jelentései 1932-1946.</i></p> <p>§ Holló László: Az Erdélyi Római Katolikus Státus Levéltár alapszámos iktatású iratainak tárgymutatója. (1904–1947) (kézirat) Kolozsvár 2012.</p> <p>§ VESZELY Károly, <i>Erdélyi egyháztörténelmi adatok</i>, I. kötet, (Továbbiakban VESZELY I.) Kolozsvár 1860.</p>		

- § *Approbatae Constitutiones Regni Transylvaniae & Partium Hungariae eidnem annexarum. Claudiopoli MDCXCVI*
- § *Decret Lege Nr. 659/1 Martie 1940 pentru ratificarea Acordului privitor la interpretarea art. IX din Concordatul dela 10 Mai 1927, între Sf. Scaun și Guvernul Român, precum anexa sa cuprinzând Statutele Consiliului Diocezei Catolice de rit latin de Alba Iulia, semnate la Vatican la 30 mai 1932. Monitorul Oficial Nr. 62 din 2 martie 1940.*
- § *Az Erdélyi Róm. Kath. Státus igazgatótanácsának jelentése az 1932. május 30-iki egyezményvel újjászervezett Egyházmegyei Tanács 1932. évi november 17.-ére összehívott alakuló közgyűlése részére. Cluj-Kolozsvár 1932.*
- § *A Római Katolikus Státus kolozsvári közgyűlése (Továbbiakban Közgyűlés 1951), Kolozsvár 1951.*
- § Ghibu, Onisifor, *Un anahronism și o sfidare: Statul romano-catolic ardelean. Studiu istoric-juridic, însoțit de concluziile Comisiunii istorico-juridice privitoare la desființarea Statului catolic, Cluj 1931.*

Szakkönyvek

- § ANANIA, Valeriu, *Pro Memoria. Acțiunea catolicismului în România interbelică*, București 1992, reeditată la Apologeticum 2004.
- § *Az erdélyi katolicizmus multja és jelene*, Dicsőszentmárton 1925.
- § BALÁZS András, *Trecutul și prezentul Statusului Rom. Cat Ardelean*, Cluj 1931.
- § BALÁZS Sándor, *Onisifor Ghibu – álarc nélkül*, Kolozsvár 2005.
- § BÍRÓ Béla, *Kongrua és autonómia. Röpszerű fejtegetés e két nagy kérdés megoldásának módozata körül*, Kolozsvár 1902.
- § BOCSAN, Nicolae–LUMPERDEAN Ioan–POP, Ioan-Aurel, *Etnie și confesiune în Transilvania: Secolele XIII-XIX*, Oradea 1994.
- § *Erdély története I.-III.* (Szerk. KÖPECZI Béla; MAKKAI László–SZÁSZ Zoltán), Budapest 1988.
- § FRAKNÓI Vilmos, *Magyarország egyházi és politikai összeköttetései a római Szent-székkal a mohácsi vésztől Magyarországnak a török járom alól fölszabadulásáig*, Budapest 1903.
- § HANUY Ferenc, *A kath. autonómia egyházzjogi szempontból*, in Religio, Szerk. Dudek J., LXIX. évf, 1910. 9. sz. 133–139.
- § KARÁCSONYI János, *Magyarország egyháztörténete főbb vonásaiban 970-től 1900-ig*, Veszprém 1929, reeditată la Budapest 1985.
- § MARTON József, *Az erdélyi (gyulafehérvári) egyházmegye története*, Gyulafehérvár 1993.
- § POP, Valeriu, *Acordul dela Roma*, Cluj 1934.
- § *Statusul Romano Catolic din Transilvania. Memoriul prezentat guvernului la 20 ianuarie 1932 din partea Consiliului Direșional al Ștatușului romano-catolic din Transilvania*, Cluj 1932.

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

- § A munkáltatók (Egyház, iskola) visszajelzése azt igazolja, hogy a programunk megfelel a szakmai elvárásoknak

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	Az elsajátítandó anyag ismerete	Félévi szóbeli vizsga.	30 %
	Interaktív jelenlét	Számontartás	20 %
10.5 Szeminárium / Labor	A kutatási eredmény – PPT vázlattal vetített – bemutatása.	A megtartott referátum kiértékelése	30 %
	Interaktív jelenlét	Számontartás	20 %

10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei

- Az Erdélyi Római Katolikus Státus történelmének és intézményes formájának ismerete.
- Egy választott szemináriumi téma kidolgozása és bemutatása.
- Az értékelési kritériumokban felsoroltakból minimális 45 % megszerzése.

Kitöltés dátuma

2014. május 2.

Előadás felelőse

Dr. Holló László

Szeminárium felelőse

Dr. Holló László

Az intézeti jóváhagyás dátuma

2014. május 5.

Intézetigazgató

Dr. Vik János